

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2018. évi december hó 13. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

ítéletet:

A halált okozó testi sértés büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2018. évi október hó 19. napján kihirdetett 4.B.316/2015/49. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint:

A vádlott szabadságvesztés büntetését 3 (három) évre és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát is 3 (három) évre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

Az ügyben első fokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki testi sértés büntetéseben [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés II. fordulat], ezért 4 év szabadságvesztés büntetésre és 4 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Ítéletében megállapította a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját, határozott az eljárás során lefoglalt bűnjelek további jogi sorsáról, végül a bűnösnek talált vádlottat kötelezte a felmerült büntetőügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen a vádlott és védője jelentettek be fellebbezést enyhítésért, rövidebb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabása érdekében.

Az ügyész tudomásul vette a határozatot.

A ... Fellebbviteli Főügyészség ... számú átiratában észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le az elsőfokú eljárást, majd a bejelentett fellebbezések irányát lefedő indokolással ellátott ítéletében helyesen sorolta fel a büntetés kiszabásánál figyelembe veendő alanyi és tárgyi körülményeket, melyeket számuk és nyomatékuk szerint értékelt. Ennek ismeretében a büntetési tétel középértéke alatt maradó szabadságvesztés eltúlzottan súlyosnak nem tekinthető. A kifejtettek alapján a védelmi fellebbezéseket nem támogatva arra tett indítványt, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 604. § (1) bekezdés a/ pontja és (2) bekezdése szerint a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

A védő fellebbezését a Be. 584. § (6) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban írásban is indokolta, melyben az elsőfokú ítélettel kiszabott büntetés enyhítését azért tartotta szükségesnek, mivel álláspontja szerint a törvényszék nem vette figyelembe, hogy a szintén ittas sértett erőszakos,

indulatos magatartása is hozzájárult, sőt előidézője volt a konfliktushelyzet kialakulásának. Sérelmes mondatai eredményezték vitáját a vádlottal, így egyfajta sértetti közrehatás állapítható meg.

Ezen túl a cselekmény helyes értékelésénél nem hagyható figyelmen kívül a vádlott személyisége, alkoholfogyasztási szokása miatti személyiségtorzulására visszavezethető viselkedése, az emiatt nem megfelelő elhárítási mód megválasztása, továbbá az sem, hogy a sértett halálát közvetlenül a kezelése során fellépő tüdőgyulladás okozta, amikor állapota már javulni kezdett. Hivatkozott továbbá a vádlott kedvező személyi körülményeire, arra, hogy középkorúként is büntetlen előélettel rendelkezik, és a cselekmény elkövetésétől számított jelentős időmúlásra.

Mindezek alapján elsődlegesen olyan tartamú büntetés kiszabását indítványozta, amely mellett a büntetés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető, míg másodlagosan a szabadságvesztés lényeges enyhítését kérte.

Az ítélet tábla a bejelentett perorvoslatokat a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsülésein vizsgálta, tekintettel arra, hogy az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést, és nyilvános ülés vagy tárgyalás tartását az ügyész, a vádlott és a védő sem indítványozta.

Ennek során az ítélet tábla elsődlegesen arra volt figyelemmel, hogy a fellebbezések iránya szerint a másodfokú felülbírálat mire terjedhet ki. Ebben a körben az volt megállapítható, hogy a 2018. október 19. napján, így módon a 2018. július 1. napján hatályba lépett új eljárási kódex, a Be. hatálya alatt meghozott elsőfokú ítélet kihirdetését követően a törvényszék a Be. 582. § (1) bekezdésében, 583. § (2) bekezdésében, valamint a (3) bekezdés a/, b/ pontjában, illetőleg a Be. 584. § (1)-(7) bekezdéseiben foglaltak szerint megfelelően figyelmeztette az arra jogosultakat a fellebbezés lehetőségéről, okának és lehetséges irányának jogkövetkezményeiről, mely egyebek mellett kiterjedt arra is, hogy a fellebbezés a későbbiekben nem terjeszthető ki.

Az ennek ismeretében bejelentett, kizárólag a büntetés mértékének enyhítésére irányuló védelmi jogorvoslatok alapján a másodfokú bíróság felülbírálata a Be. 583. § (3) bekezdés a/ pontja szerinti szűkebb körre terjedhetett ki. Nevezetesen a Be. 590. § (3) bekezdése értelmében, ha a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be - s ide tartoznak adott esetben a kiszabott büntetés tartamát sérelmező védelmi jogorvoslatok - a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül.

Ezen túl a Be. 590. § (5) bekezdésében írt külön kivételként a korlátozott felülbírálat kiterjed

- a/ az elsőfokú bírósági eljárásra, s azon eljárási szabályok megtartására, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni (abszolút eljárási szabálysértés);
- b/ a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a terheltet fel kell menteni, vagy a vele szembeni eljárást meg kell szüntetni;
- c/ a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre; továbbá
- d/ a büntetés kiszabására, vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésre.

A hivatkozott törvényhelyek szem előtt tartásával a másodfokú bíróság a továbbiakban azt ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. E tekintetben annak előrebocsátása is szükséges, hogy a törvényszék eljárását még a 2018. június 30. napjáig hatályos korábbi büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. számú törvény hatálya alatt kezdte meg, több érdemi tárgyalást is tartva, majd a 2018. október 15. és 19. napjain tartott tárgyalásra, ekként ügydöntő határozatának kihirdetésére már a jelenlegi Be. hatálysabályai mellett került sor. Az új törvényt ugyanis a Be. 868. § (1) bekezdése értelmében - a Be. 868-876. §-ában meghatározott eltérésekkel - a hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.

A Be. 870. § (1) bekezdése szerint az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

Ily módon az ítélet tábla az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdésében írtak, illetve a Be. 608. § (1) bekezdésében foglaltak áttekintésével vizsgálta az elsőfokú eljárásban a perrendi szabályok megtartását, de nem észlelt e törvényhelyekben nevesített olyan abszolút eljárási szabálysértést, amely a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését indokolná. Továbbá az elsőfokú bíróság, amikor annak szükségessége merült fel, az 1998. évi XIX. törvény 287. § (3)-(4) bekezdései alkalmazásával, illetve a Be. 868. § (3) bekezdése és a Be. 518. § (3) bekezdése figyelembevételével ismételte meg a tárgyalást, majd folytatta le az új Be. hatálya alatt már egyesbíróként az eljárást, végül a Be. 562. § (2) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségének is megfelelően eleget tett.

A másodfokú felülbírálat a már idézett jogszabályi rendelkezések alapján nem terjedt ki az első fokon megállapított ítéleti tényállás megalapozottságára, mivel ezt sérelmező fellebbezés bejelentésére nem került sor [Be. 583. § (2) bekezdés].

Az ennek megfelelően irányadó tényállás mellett a Be. 590. § (5) bekezdés b/ és c/ pontjai szerinti bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezés tekintetében az ítélet tábla álláspontja az, hogy nem merült fel a terhelt felmentésének vagy a vele szembeni eljárás megszüntetésének a lehetősége, és a bűncselekmény minősítése is mindenben megfelelt az anyagi jognak.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító körülményeket alapvetően feltárta. Szemben a védelmi érveléssel, a sértettnél jelentkező provokatív fellépést, mint a bűncselekmény bekövetkezésében szerepet játszó sértetti közrehatást az ítélet tábla sem állapította meg, hiszen arra a felülbírálat tárgyát nem képező ítéleti tényállás alapján nem is kerülhetett volna sor. A tényállás szerint ugyanis már a vádlott és a sértett közötti szóváltás oka is a vádlott számonkérő magatartása volt, ütését is váratlanul adta le a sértett bal arcfelére, aki arra nem is számított (ítélet 2. oldal utolsó előtti és utolsó bekezdése).

Egyet kellett érteni azonban a védelem által hivatkozottakkal abban, hogy az elsőfokú határozatban részletezett enyhítő körülmények valós nyomatékának értékelésére nem megfelelően került sor.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a cselekmény elkövetésekor 53 éves, jelenleg 57. életévét betöltött, ezzel együtt mind ez ideig büntetlen előélettel rendelkező, a büntető törvénnyel összeütközésbe nem került vádlottal szemben - akinek a cselekménye igazságügyi orvosszakértő által igazoltan *közvetett* módon eredményezte a sértett halálát - az első fokon kiszabott, börtönben végrehajtható 4 év időtartamú szabadságvesztés túl szigorú. Érdemi, lényeges enyhítést tesz szükségessé a bűncselekmény elkövetése és elbírálása között bekövetkezett, immáron négy évet meghaladó időmúlás, különösképp, hogy a büntetőeljárás elhúzódása az elsőfokú bíróság eljárására vezethető vissza.

Az iratokból ugyanis kitűnik, hogy habár a vádirat benyújtására 2015. május 6. napján került sor - melyben mintegy 12 tanú kihallgatását és 4 igazságügyi szakértő meghallgatását indítványozta az ügyész - az elsőfokú bíróság csaknem egy évvel ezután került abba a helyzetbe, hogy érdemi tárgyalást tartson. Kétségtelen, hogy 2016. március 9. napján a vádlott késedelmes megjelenése miatt nem kerülhetett sor tárgyalás tartására, ám az ezt követően már rövid időre, 2016. április 8. napjára kitűzött újabb tárgyaláson - majd az ezutáni határnapokon - is valamennyiszer megjelent.

Ezzel szemben az elsőfokú bíróság több alkalommal is az irányadó 6 hónapi tárgyalási időközön túl tűzött újabb határnapot az ügyben, ami már a kitűzéskor szükségszerűen felvetette a tárgyalás megismétlésének igényét az 1998. évi XIX. törvény 287. § (3) bekezdése szerint (14. számú tárgyalási jegyzőkönyv 12. oldal, 37. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal). Az elsőfokú eljárás csaknem 3 és fél évet felölelő tartamának egyenes következménye volt az, hogy a büntetlen előéletű vádlott az ügy tárgyi súlyához és a bizonyítási eljárás előirányozható, valós időigényességéhez képest jóval huzamosabb időn keresztül állt büntetőeljárás hatálya alatt. Mindez az időmúlásnak, mint enyhítő körülménynek pedig különös nyomatékát képezi (56. számú BK vélemény III/10.).

Ebben a körben indokolt utalni arra, hogy ugyan az elsőfokú bíróság az enyhítő körülmények sorában tényszerűen szerepeltette a büntetőeljárás vádlottnak fel nem róható elhúzódnását, ám annak nyomatékáról, az ennek megfelelő enyhítés mértékéről már nem adott számot.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését, és az enyhítés mértékét is [2/2017. (II. 10.) AB határozat].

A felsorolt enyhítő körülmények nyomatéka tehát olyan mérvű, amely még az első fokon megfelelően számba vett súlyosító hatással járó bűnösségi körülmények mellett is érdemben meghatározza a büntetés kiszabást.

A halált okozó testi sértés büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. A szabadságvesztés kiszabásakor a Btk. 80. § (2) bekezdése szerint a büntetési tétel középértéke az irányadó, mely jelen esetben 5 év. A másodfokú bíróság a részletezett enyhítő tényezők száma és nyomatéka figyelembe vételével, szem előtt tartva a vádlott elsőfokú bíróság által felderített - jelenleg rendezettnek tekinthető - személyi körülményeit is, a büntetési tétel középértékétől az alsó határ irányába elmozdulóan, különösképp a bekövetkezett időmúlás miatt 3 évben állapította meg a börtönben végrehajtandó szabadságvesztés tartamát. Egyben e büntetési nem mértékéhez igazodva enyhítette a közügyektől eltiltás mellékbüntetést is 3 évre.

E büntetés már alkalmas, egyben elégséges a büntetési célok eléréséhez, a büntetés-kiszabási elveknek megfelel, tettearányos és kifejezi az egyéniesítést is. A büntetés kiszabása során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek, és az ultima ratio elveinek (1214/B/1990. AB határozat). A felülbírált ügyben ezen elveknek az ítélőtábla álláspontja szerint a másodfokon mérsékelt tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás felel meg, következésképp a védelmi fellebbezés az említettek erejéig alaposnak mutatkozott.

Olyan mértékű enyhítésre, amely végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásával járhat, a másodfokú bíróság már nem látott megfelelő alapot. A közterületen, ittas állapotban személy elleni támadást megvalósító, a sértett halálához vezető sérülést okozó vádlottnál még büntetlen előélete és további személyi körülményei mellett sem állna összhangban az általános megelőzés szempontjaival, a társadalom védelmével és a tettearányosság követelményével rövidebb tartamú szabadságvesztés, ekként próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása sem, ezért a védő fellebbezése utóbbi körben már nem mutatkozott alaposnak.

Az ítélet további, járulékos rendelkezései mindenben megfelelnek a törvénynek, ezért a Be. 590. § (7) bekezdésében foglalt intézkedések szükségessége nem merült fel.

A kifejtettek alapján a Debreceni Ítéltábla a Nyíregyházi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b/ pontja és a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a büntetés kiszabása körében megváltoztatta, a felülbírálat tárgyát képező további rendelkezéseit pedig a Be. 604. § (1) bekezdés a/ pontja és a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében - helyes indokainál fogva - helybenhagyta.

Debrecen, 2018. december 13.

Dr. Elek Margit sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Répássy Árpádné dr. Német Laura sk. bíró

Záradék:

A Nyíregyházi Törvényszék 4.B.316/2015/49. számú ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2018. december 13.

Dr. Elek Margit sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.

Li.: irattár